

problémů a pojmů, které je zachycují, by mohlo být jedním z takových přístupů. Odmítá některé dnešní pokusy o zavržení vědy a tvrdí, že při řešení současných problémů má věda své nezastupitelné místo, a to zvláště tehdy, budou-li si vědoma důsledků, které má lidská činnost pro celek přírodní i lidské skutečnosti. Ke schopnosti postihnout takové důsledky by měla být zaměřena i výchova.

V části druhé Jemelka nezapře své biologické vzdělání. Zabývá se některými českými filozofy a vědci, přičemž do popředí vystupuje jeho zájem o to, jak chápali přírodu, zejména přírodu živou. Jistou výjimku zde tvoří dvě jména: Vítězslav Gardavský a Vladimír Hoppe. V prvním případě Jemelka připomíná brněnského filozofa, enfant terrible marxistické filozofie, v druhém hledá Hoppeho místo v dějinách českého filozofického myšlení.

Poslední část je věnována etickým problémům. Od problematiky dějinně filozofické (Montesquieuovo chápání dobra) a teoretické (otázka pojmu hodnoty, případně vztahu morálky a moci) přechází Jemelka k problémům praktickým. Ukazuje, jak se etická problematika projevuje např. v dnešní masové zábavě, v literatuře, a to i v literatuře brakové.

V celku je kniha čtivým nahlédnutím do kuchyně filozofa, ovšem filozofa neodtrženého od světa. Naopak, svým přístupem Jemelka dokazuje, že i abstraktní filozofické kategorie mají vztah ke světu, v němž žijeme, a že nám mohou pomoci postihnout, vyjádřit a možná i řešit problémy, s nimiž se potýkáme.

*) Spisy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, Brno 2005, 136 s.

I. HOLZBACHOVÁ

Vladimír Spousta: Josef Bohuslav Foerster a moravskobudějovická větev jeho rodu*

Stále je možno objevovat nové a nové kontexty. I v biografích velkých osobností nacházíme pole dosud neoraná. Přiznáváme: *Josef Bohuslav Foerster* stává se dnes personalitou

„knižní“ více, než je zdrávo. Byl považován za jednoho z dědiců Smetanových. Učitelská tradice jeho rodu byla nám příkladem pro prezentaci rodové kantorské hudebnosti. V údivu jsme oceňovali jeho mnohooborové nadání, neboť byl nejen hudebním skladatelem, nýbrž také hudebním kritikem, a to ne ledajakým, esejistou, literátem, jemným znalcem písemnictví se zřetelem k básnickým hodnotám, stejně jako velmi schopným umělcem výtvarným. Málo se ví, že u nás jako jeden z prvních dovedl se kladně postavit k *Debussymu*, jež vysoce cenil, že napsal dosud jedinou původní českou práci o *Griegovi*, že z autopsie (z pronikavého osobního styku) poznal *Mahlera* a stál v údivu nad jeho uměním. Foerster byl osobnost harmonická. Centrum securitatis nacházel v pevné víře v Boha, ale nepatřil k bojovným klerikálům, věřil ve všeobjímající moc křesťanské lásky. Dnešek na něj poněkud zapomíná. Málo se hrají jeho skladby, jen sbory tu a tam zaznějí na koncertech. Novák, Suk, Janáček a mladší jeho dílo odsunují. Přece však Foerster patřil k světloňošům naší hudební kultury.

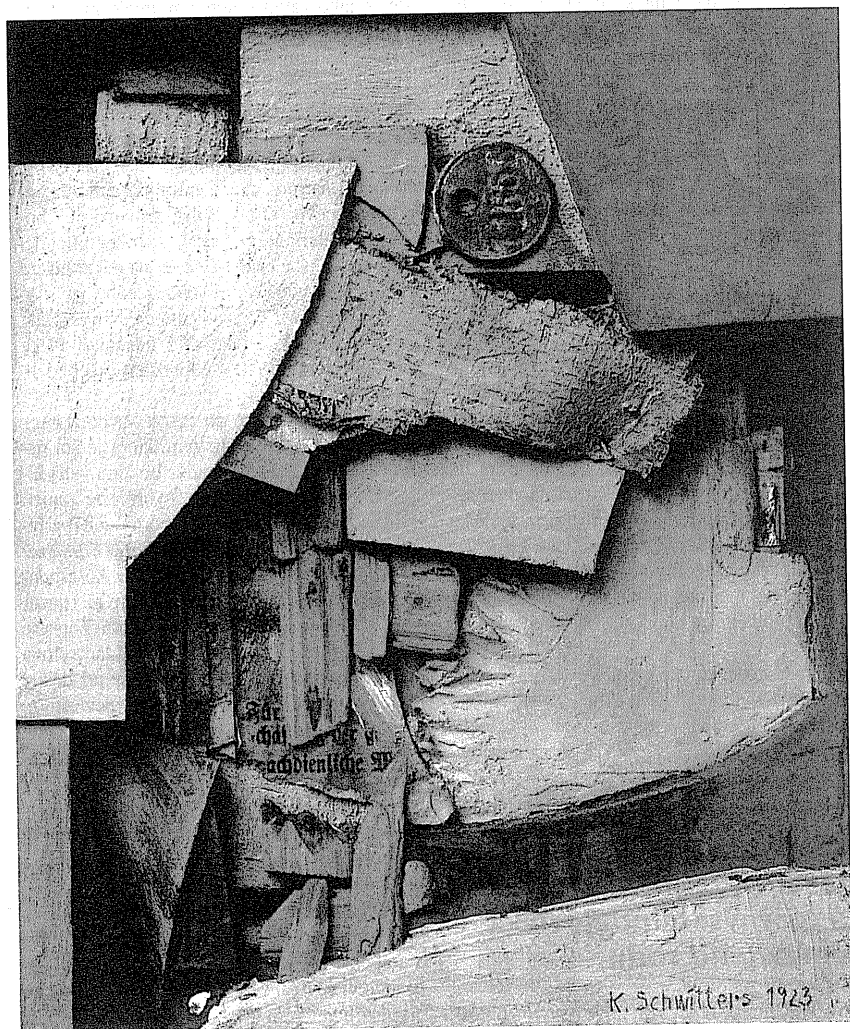
S radostí bereme do rukou každou práci, jež se zabývá tímto Mistrem, který je jen neprávem opomíjen. Spoustova brožura vytryskla nejen z lásky a obdivu, nýbrž i ze zaujetí biografického. Jeho otec, odborný učitel a ředitel školy, stýkal se s rodinou *Karla Förstera*; získal cenné dokumenty z okruhu korespondence J. B. Förstera s jeho příbuznými (pozůstalost Josefa Förstera sen. a Karla Förstera sen.) a rozvedl problematiku skladatelova vztahu k Moravským Budějovicím, jež dosud byla dosti opomíjena. Se svým nevlastním strýcem *Karlem Försterem sen.* byl skladatel Foerster v těsných stycích. Vždyť strýc připravoval se svou manželkou *Karlou* v Moravských Budějovicích oslavy 60. narozenin svého synovce (1920). Byl také činný hudebník a s Josefem Bohuslavem hrál např. houslovou suitu *Princezna Pampeliška*. Do moravskobudějovických oslav zasáhlo náhlé úmrtí *Karly Försterové*, kterou na věčnost záhy následoval i její manžel Karel st. Občané Moravských Budějovic byli si vědomi foersterovské tradice a založili ve svém městě pěvecké sdružení, jež nazvali skladatelovým jménem. Jeho členové tvořili základ *Jihomoravského pěveckého sdružení Foerster*.

Střípky Vladimíra Spousty k biografii J. B. Foersterova jsou doplněny genealogií Försterova rodu se zřetelem k skladateli a k moravské větvi jeho rodu. Hle, doklad pečlivé heuristické práce, která ústí do stránek, nad nimiž se dosud rozprostíralo starodávné: „Hic sunt leones.“ Minuciózní práce badatelova tu odhaluje

podrobnosti k životu velkého hudebního Mistra.

*) Městské kulturní středisko Beseda,
Moravské Budějovice 2006, 52 s.

RUDOLF PEČMAN

K. Schwitters: Reliéf, 1923